

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра соціальної роботи та педагогіки вищої школи

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента

Основи соціальної взаємодії

підготовки бакалавра

Луцьк – 2026

Силабус освітнього компонента «Основи соціальної взаємодії» підготовки здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Розробник: Лякішева Анна Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми
Соціальна робота. Соціальна педагогіка:

(проф. Чернета С.Ю.)

Гарант освітньо-професійної програми
Соціальне забезпечення

(доц. Колосок А.М.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

протокол № 10 від 28 січня 2026 р.

Завідувач кафедри:

(проф. Чернета С.Ю.)

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-наукова/освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна) форма здобуття освіти	I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення II0 Соціальна робота та консультування ОПП Соціальна робота. Соціальна педагогіка. ОПП Соціальне забезпечення Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання <u> 2 </u>
		Семестр <u> 3-ий </u>
ПДЗ: <u>є/немає</u>		Лекції <u> 10 </u> год.
		Практичні (семінарські) <u> 20 </u> год.
		Самостійна робота <u> 110 </u> год.
	Консультації <u> 10 </u> год.	
	Форма контролю: залік	
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача (-ів)

Викладач: Лякішева Анна Володимирівна
 Науковий ступінь доктор педагогічних наук,
 Вчене звання професор
 Посада професор кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи
Контактна інформація
 Телефон: +380505731429,
 Електронна пошта: lyakisheva.anna@vnu.edu.ua
 Дні занять <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

Вивчення ВОК сприятиме підвищенню рівня професійної компетентності здобувачів освіти, їх готовності кваліфіковано виконувати свої передбачені посадові обов'язки, забезпечить прогнозовану можливість оволодіння сучасними теоретичними і прикладними знаннями, сприятиме професійному розвитку.

Силабус ВОК «Основи соціальної взаємодії» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

2. **Метою вивчення ВОК** є визначення траєкторії взаємодії індивідів, соціальних груп у межах відповідних соціальних інститутів, вивчення системи взаємозумовлених соціальних дій, за яких дії одного суб'єкта (індивіда, групи, спільноти) одночасно є причиною і наслідком відповідних дій інших.

Завдання ВОК:

- у процесі реалізації соціальної дії партнерів, сформувати взаємне пристосування дій кожного з них;
- сформувати одностайність у розумінні ситуації, усвідомленні її смислу дій, певний

ступінь солідарності між ними;

- створити можливості для засвоєння теоретичних знань щодо соціального зв'язку, дії що виражає залежність і сумісність людей або груп;
- навчити здобувачів освіти аналізувати кейси, які є практичним джерелом знань та можливістю самовдосконалення.

3. **Soft skills.** Гнучкість у ролях (вміння керувати, підкорятися або працювати на рівних залежно від ситуації); встановлення зв'язків і позиціонування в суспільстві; вміння працювати самостійно та в команді; управління конфліктами; володіння емоційним інтелектом; дотримання етики взаємодії в команді.

Під час опанування ВОК розвивається:

- здатність фокусуватися на професійній рефлексії, що проявляється в осмисленні власного досвіду, труднощів та досягнень;
- розуміння соціальних аспектів професійних ситуацій, комунікації та взаємодії;
- розвиток критичного мислення у процесі аналізу кейсів та зіставлення теорії з практикою соціальної роботи;
- уміння працювати в команді, яке формується під час групових обговорень, дискусій, дебатів та спільного розв'язання завдань;
- формування навичок прийняття відповідальних рішень у складних ситуаціях та вміння нести відповідальність за їх наслідки та результат.

4. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Основи соціальної взаємодії						
Тема 1. Соціальна взаємодія як система взаємозумовлених соціальних дій	14	-	2	11	1	ДС, ДБ/7
Тема 2. Взаємодія індивідів та соціальних груп - головна особливість соціального життя	16	2	2	11	1	ДС, ДБ/7
Тема 3. Види та принципи соціальної взаємодії	16	2	2	11	1	РЗ/К, ДБ/7
Тема 4. Моделі формування соціальної взаємодії	16	2	2	11	1	РЗ/К, ДБ/7
Тема 5. Структура та механізм соціальної взаємодії	14	-	2	11	1	РЗ/К, ДБ/7
Тема 6. Трансформаційні процеси у суспільстві та їх вплив на деформацію соціальних норм	14	-	2	11	1	РЗ/К, ДБ/7
Тема 7. Технології та методи публічного управління соціальною взаємодією	16	2	2	11	1	РЗ/К, ДБ/7
Тема 8. Моделі соціального розвитку для оптимального функціонування соціальних відносин	14	-	2	11	1	ДС, ДБ/7
Тема 9. Технології соціального проєктування	16	2	2	11	1	ДС, ДБ/7
Тема 10. Вплив умов суспільства на формування комунікації та взаємодії	14	-	2	11	1	ДС, ДБ/7

Разом за модулем 1	150	10	20	110	10	70
Види підсумкових робіт (за потреби)						Бал
Контрольна робота (за наявності)						30/Т
ІНДЗ (за наявності)						-
Інше (вказати)						-
Всього годин/Балів		10	20	110	10	

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, РМГ – робота в малих групах, КР – контрольна робота тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

№ з/п	Тема	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Основи соціальної взаємодії		
1.	Взаємодія як основний принцип суспільних відносин.	11
2.	Поняття дії та бездіяльності. Виклики сьогодення.	11
3.	Взаємодія як наслідок установалення соціальних відносин у процесах об’єднання, функціонального розподілу та узгодження діяльності й реалізується через спілкування (обмін думками, почуттями, цінностями), організацію взаємних дій, досягнення певної спільної мети.	11
4.	Налагодження соціальної взаємодії в процесі життя в соціумі.	11
5.	Поняття індивід, соціальна група, соціальне життя.	11
6.	Принципи взаємодії: 1) чим більше винагороджується певний тип поведінки, тим частіше він повторюватиметься; 2) якщо винагорода залежить від якихось умов, людина намагається відтворити їх; 3) якщо винагорода велика, людина здатна витратити більше зусиль для її отримання; 4) коли потреби людини близькі до насичення, вона докладатиме менше зусиль для їх задоволення.	11
7.	Соціальний контроль як засіб саморегуляції соціальної системи, що забезпечує упорядковану взаємодію її елементів шляхом нормативного (у тому числі й правового) регулювання.	11
8.	Основа соціальної взаємодії - інтерес (особистий або спільний), який є фактором, спонукання, підштовхування суб’єктів до взаємодії.	11
9.	Взаємодія між суб’єктами встановлює та розвиває соціальні зв’язки (обмін інформацією, сприйняття та зворотній зв’язок).	11
10.	Поняття норма та процеси її трансформації. Механізм регулювання соціальної поведінки - соціальна норма	11
Всього		110

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань ЗО ВОК здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового модульного контролю знань згідно «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань ЗО Волинського національного університету імені Лесі Українки» від 26.06.2025 р.

Завданням поточного контролю – перевірка навчальних досягнень ЗО.

Завдання підсумкового контролю – перевірка розуміння і засвоєння ЗО програмового матеріалу загалом, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання засвоєних знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми ВОК тощо. Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою.

Формою контролю вивчення ВОК є залік. Максимальна кількість балів за поточний контроль з освітнього компонента – 100 балів. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема, опитування, робота в малих групах, індивідуальна робота здобувачів освіти, виступи на практичних заняттях, участь у дискусіях та дебатах, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у таблиці 2 силабуса ВОК.

Результат самостійної роботи ЗО оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми. Контрольна робота проводиться у вигляді електронного тестування (30 питань по 1 балу за кожну правильну відповідь) . Оцінювання тем для самостійної роботи, які виносяться на самостійне опрацювання ЗО і не розглядаються під час аудиторних занять, контролюються під час підсумкового модульного контролю, підсумкового контролю.

Згідно із Силабусом ВОК ЗО, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, спортивних змаганнях, мистецьких конкурсах тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету. При цьому загальна кількість балів за поточну роботу, у випадку ОК, де передбачено залік, не може перевищувати 100 балів.

Результати поточного контролю знань ЗО вносяться до електронного журналу успішності і сумуються під час виставлення підсумкового бала з ОК.

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які визначені силабусом ОК (оцінювання за шкалою від 0 до 100).

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), він має право відпрацювати пропущені заняття на консультаціях за графіком, затвердженим на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

У день складання заліку за основною сесією заборонено проводити додаткові опитування здобувача освіти, а також здобувач освіти не має права доздавати будь-який вид робіт, передбачений силабусом освітнього компоненту.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

Повторне складання заліків, екзаменів допускається не більше як два рази з кожного ОК: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації).

Виявлення ознак **академічної недоброчесності** в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, іспиту заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Основні види відповідальності здобувачів освіти за порушення академічної доброчесності (ч.6 статті 42 Закону України «Про освіту»): повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); відрахування з університету; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих університетом пільг з оплати навчання.

У випадку таких подій – реагування відповідно до Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, працевлаштування, участь у програмі академічної мобільності, здобуття освіти за іншою спеціальністю (освітньою програмою), навчання за програмою «Подвійний диплом», тривале відрядження за основним місцем роботи, станом здоров'я, перебування у відпустці в зв'язку з вагітністю та пологами або для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, наявність статусу особи з особливими освітніми потребами) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (див. Положення про організацію освітнього процесу здобувачів освіти за індивідуальним графіком навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки).

Підготовка здобувачів вищої освіти за **дуальною формою** здобуття освіти у ВНУ імені Лесі Українки здійснюється відповідно до Положення про підготовку здобувачів за дуальною формою здобуття освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки від 29.08.2025р. Години, форма навчання та особливості організації освітнього процесу визначаються на семестр (поточний навчальний рік) та відображаються в індивідуальних графіках навчання здобувачів освіти та програмі навчання.

В процесі вивчення ОК під час проведення занять можуть використовуватись технології дистанційного навчання через мережу «Інтернет» в умовах карантинних обмежень, воєнного стану; навчання здобувачів освіти під час хвороби; участі у дистанційних олімпіадах, конкурсах; отриманні консультацій тощо (див. Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки). Навчання осіб із особливими потребами передбачає залучення додаткових технологій дистанційного навчання під час здійснення всіх видів підготовки, включаючи професійно-практичну, з урахуванням особливостей розвитку здобувачів освіти. Під час організації освітнього процесу в Університеті технології дистанційного навчання можуть використовуватись при проведенні навчальних занять, контрольних заходів, а також при забезпеченні самостійної роботи. ЗО рекомендовано використовувати в процесі отримання знань та формуванні взаємодії з ЗВО Цифровий кампус <https://digital.vnu.edu.ua/#student>.

Визнання результатів навчання, отриманих здобувачами вищої освіти у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він

навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проекту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) освітнього компонента (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки).

Здобувачі вищої освіти можуть долучатися до оновлення змісту ОК шляхом подання пропозицій викладачу. Електронна адреса викладача для таких пропозицій: lyakisheva.anna@vnu.edu.ua.

V. Підсумковий контроль

Із вибірових освітніх компонентів форма контролю – залік. Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силябусом.

Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку, як правило, – 100. На ліквідацію академічної заборгованості (складання заліку) виносяться тестові завдання та практичні вправи, які складаються відповідно до питань, винесених на залік.

Питання заліку

1. Розкриття особистісного потенціалу особистості. Вплив на формування стосунків між особистостями.
2. Визнання рівності позицій, встановлення рівноправних партнерських відносин між ЗО.
3. Створення позитивної атмосфери прийняття в процесі діалогу індивідуальної неповторності кожного учасника групової взаємодії.
4. Взаємозв'язок наукових положень щодо провідних особливостей соціальної поведінки і групової взаємодії.
5. Визначте дефініції „групової взаємодії”, зміст, форми, методи, засоби, соціально-педагогічні умови формування соціальної поведінки особистості.
6. Пропозиції щодо авторських підходів до формування соціальної поведінки ЗО в процесі групової взаємодії з використанням можливостей мікросоціального та макросоціального середовища.
7. Виявлення ознак конфліктних ситуацій та шляхи впливу на подолання конфлікту.
8. Налагодження конструктивної міжвідомчої і міждисциплінарної взаємодії у громаді
9. Формування готовності майбутніх фахівців соціальної сфери до організації діяльності міжвідомчої та міждисциплінарної команди.
10. Фахова підготовка майбутніх соціальних працівників до міжвідомчої взаємодії.
11. Теорії соціальної дії за Юргеном Хабермасом.
12. Поведінка людей як пасивна реакція на винагороду чи покарання.
13. Система взаємозумовлених соціальних дій, за яких дії одного суб'єкта (індивіда, групи, спільноти) одночасно є причиною і наслідком відповідних дій інших.

VI. Шкала оцінювання

Робота на практичному занятті комплексно оцінюється науково-педагогічним працівником, враховуючи такі критерії: правильність одержаних відповідей; повнота та логічність відповіді; наявність висновків та ілюстративних прикладів.

Результат самостійної роботи здобувачів вищої освіти (завдання для самостійного опрацювання) оцінюються під час практичних занять із відповідної теми і є складовою частиною загальної кількості балів за практичне заняття.

Оцінювання тем для самостійної роботи, які виносяться на самостійне опрацювання здобувачами освіти і не розглядаються під час аудиторних занять, контролюються під час підсумкового модульного контролю, підсумкового контролю.

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

7 балів - Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом за відповідною темою, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, в т.ч. самостійної роботи, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки, представляє результати виконання завдань для самостійної роботи за умови особистого представлення виконаного завдання на практичному занятті.

6 балів - Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом за відповідною темою, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, в т.ч. самостійної роботи, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.

5 балів - Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом за відповідною темою, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, в т.ч. самостійної роботи, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, не завжди послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.

4 бали - Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу за відповідною темою, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень та понять. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає неточності та помилки, виконує завдання для самостійної роботи.

3 бали - Оцінюється робота здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу за відповідною темою, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень та понять. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки, частково виконує завдання для самостійної роботи.

2 бали - Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який відтворює певну частину навчального матеріалу за відповідною темою, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень та понять. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки, не виконує завдання для самостійної роботи.

1 бал – Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не володіє навчальним матеріалом за відповідною темою та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних

питань та практичних завдань, однак присутній на практичному занятті та бере участь в інтерактивній взаємодії.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Посібники, монографії, наукові статті

1. Бершадська О. Міжсуб'єктна взаємодія як складова професійної культури соціального працівника. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. № 3 (44). 2011. С. 3–14. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/domtp_2011_3_3
2. Булгакова О. Взаємовідносини у вищій школі як детермінанта психологічної готовності студентів до соціальної взаємодії. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. № 4. 2017. С. 17–33
3. Гагіна Н. Формування навичок конструктивної міжособистісної взаємодії майбутніх менеджерів у процесі вивчення іноземної мови. *Наукові записки. Серія «Психологія і педагогіка»*. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2013. № 22. С. 16–19. 4. Діденко Н., Токарева В. Теоретичні засади соціальної взаємодії в публічному управлінні в контексті суспільних змін. *Філософсько-психологічні проблеми соціальної взаємодії в системі сучасного управління* : монографія / за заг. ред. Н.Г. Діденко. Кривий Ріг: Вид. Р. Козлов, 2019. С. 7–21
4. Liakisheva A., Salamakha I., Malimon L., Fedorenko M., Makieshyna Y. Moral Standards in the Psychological Structure of the Personality of Students of Higher Education Institutions. *International Journal of Criminology and Sociology*, 2021, 10, 753-758. (**Scopus**)
5. Anna Liakisheva, Ihor Salamakha, Liudmyla Malimon, Nataliia Khanykina, Maryna Fedorenko, Yuliia Makieshyna. Standards In The Psychological Structure Of The Personality Of Students. *IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*. VOL. 21 No. 4, April 2021. (**Web of Science**)
6. Лякішева А., Потапчук Т., Черсак О. Професійне самовдосконалення та самовиховання майбутніх викладачів ЗВО як наукова проблема. *Вісник Humanitas*. 2021. Вип. 5. С. 61-68.

Інформаційні ресурси

Офіційний сайт Верховної ради України <https://www.rada.gov.ua/>

Офіційний сайт Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України – <https://www.msp.gov.ua/>

Офіційний сайт Міністерства освіти і науки - [http:// mon.gov.ua](http://mon.gov.ua)